

Βρυξέλλες, 7.11.2019
COM(2019) 592 final

SENSITIVE* : LIMITED

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ**

**«ΑΣΥΛΟ, ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΚΑΙΡΟΣ ΝΑ
ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ Η ΔΡΑΣΗ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ ΟΙ
ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ»**

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ**

**«ΑΣΥΛΟ, ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ: ΚΑΙΡΟΣ ΝΑ
ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ Η ΔΡΑΣΗ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ»**

ΣΥΝΟΨΗ

Η Επιτροπή επιθυμεί να διευκρινίσει ότι η μεταναστευτική κρίση κορυφώθηκε το διάστημα 2015/16 και αφορούσε μόνο τη διαδρομή της ανατολικής και κεντρικής Μεσογείου. Μετά την έναρξη ισχύος της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας τον Μάρτιο του 2016 και τη σημαντική μείωση των αφίξεων στην Ιταλία από τον Ιούλιο του 2017, οι αριθμοί έχουν πράγματι επανέλθει πλέον στα προ της κρίσης επίπεδα.

III Κοινή απάντηση της Επιτροπής στα σημεία III, V, VI, VII και VIII.

Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η ουσιαστική οικονομική και επιχειρησιακή στήριξη της ΕΕ, η οποία παρέχεται από την Επιτροπή και τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ, έχει αποφέρει αισθητή βελτίωση. Χωρίς τη στήριξη αυτή, η κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή στις χώρες της πρώτης γραμμής, ιδίως στην Ιταλία και την Ελλάδα, θα ήταν ακόμη δυσκολότερη. Κατά την εξέταση αυτής της στήριξης της ΕΕ, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η τελική νομική και πολιτική ευθύνη για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στα εδάφη της Ιταλίας και της Ελλάδας εναπόκειται αποκλειστικά στις ιταλικές και τις ελληνικές αρχές. Ούτε η Επιτροπή ούτε οι οργανισμοί της ΕΕ έχουν εκτελεστικές εξουσίες στα κράτη μέλη και δεν θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τις ελληνικές ή τις ιταλικές αρχές στα καθήκοντά τους και όσον αφορά τις αδυναμίες των εθνικών τους διαδικασιών ασύλου ή επιστροφής. Μολονότι κάτι τέτοιο δεν εμπίπτει στην εμβέλεια του ελέγχου της δράσης στήριξης της ΕΕ, η αξιολόγηση, ως ένα βαθμό, των επιδόσεων των ελληνικών και των ιταλικών αρχών, ειδικότερα όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο έλαβαν και χρησιμοποίησαν τη στήριξη, θα παρείχε πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

IV Όσον αφορά τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στην ειδική έκθεση του 2017, η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τη σύσταση η οποία, σύμφωνα με το ΕΕΣ, δεν έχει υλοποιηθεί. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει οικονομική και επιχειρησιακή στήριξη στην Ιταλία και την Ελλάδα, αλλά δεν μπορεί να υποκαταστήσει τις εθνικές αρχές. Σχετικά με τα προγράμματα μετεγκατάστασης, η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι στέφθηκαν από μεγάλη επιτυχία καθώς, όπως εξηγείται περαιτέρω στις απαντήσεις της στα σημεία 35 έως 53, το 96 % των αιτήσεων μετεγκατάστασης που εστάλησαν στα κράτη μέλη υποδοχής και στις συνδεδεμένες χώρες στο πλαίσιο των προσωρινών προγραμμάτων έκτακτης ανάγκης κατέληξαν όντως σε μετεγκατάσταση.

V Η Επιτροπή στήριξε τα κράτη μέλη, κυρίως αυξάνοντας τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης, η οποία συμπληρώνει το πολυετές εθνικό πρόγραμμα. Ωστόσο, η βοήθεια έκτακτης ανάγκης δεν περιλαμβανόταν στο γενικό πλαίσιο διαχείρισης των επιδόσεων. Αυτό θα βελτιωθεί στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ).

IX Η Επιτροπή αποδέχεται όλες τις συστάσεις που αφορούν την ίδια. Βλέπε τις απαντήσεις της Επιτροπής στο τέλος της έκθεσης.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

01 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο I.

02 Η Επιτροπή θεωρεί ότι και άλλα κράτη μέλη τα οποία δεν βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, όπως η Γερμανία, η Σουηδία ή οι Κάτω Χώρες, έχουν επίσης επωμιστεί μεγάλο φόρτο, καθώς σε πολλές περιπτώσεις αποτελούσαν τον τελικό προορισμό των μεταναστών που εισήλθαν στην ΕΕ μέσω της Ιταλίας ή της Ελλάδας.

05 Η προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης είναι η ίδια στην Ιταλία και την Ελλάδα και συνίσταται στην ταυτοποίηση, τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων, τον έλεγχο και την εξέταση και την παραπομπή της υπόθεσης στην κατάλληλη διαδικασία (ασύλου ή επιστροφής). Η διαφορά έγκειται στις επακόλουθες διαδικασίες (ασύλου/επιστροφής), οι οποίες στην περίπτωση της Ελλάδας διεκπεραιώνονται στα νησιά, καθώς στην Ελλάδα ισχύει γεωγραφικός περιορισμός, ο οποίος αποτελεί βασική συνιστώσα της εφαρμογής της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας.

08 Ταμεία της ΕΕ όπως το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ παρέχουν επίσης σημαντική χρηματοδότηση στον τομέα της μετανάστευσης, ιδίως (αλλά όχι αποκλειστικά) όσον αφορά μέτρα ένταξης. Το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ) (Σύνορα και Θεωρήσεις) ασχολείται και αυτό με θέματα σχετικά με τη μετανάστευση, αν και στις περισσότερες περιπτώσεις με έμμεσο τρόπο.

11 Η Επιτροπή υπογραμμίζει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η EASO και σε σχέση με τη μετεγκατάσταση (παροχή πληροφοριών, καταγραφή, συνέντευξη, εκτίμηση του συμφέροντος του παιδιού, κατάρτιση του φακέλου μετεγκατάστασης και παροχή στήριξης στη μονάδα Δουβλίνου).

15 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο III.

ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

16 Η Επιτροπή τονίζει ότι οι διαδικασίες ασύλου και επιστροφής αποτελούν ευθύνη των εθνικών αρχών (βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο III).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

23 Η Επιτροπή θεωρεί ότι όλες οι συστάσεις έχουν υλοποιηθεί σε ό,τι αφορά τη στήριξη που παρέχεται από την Επιτροπή. Η υλοποίηση των υπόλοιπων συστάσεων εναπόκειται στα κράτη μέλη. Βλέπε απαντήσεις της Επιτροπής στο σημείο IV και στα σημεία 25 έως 27.

25 Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ της Ιταλίας και της Ελλάδας όσον αφορά τις επακόλουθες διαδικασίες της προσέγγισης των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης. Ο γεωγραφικός περιορισμός στα ελληνικά νησιά όπου υπάρχουν ΚΥΤ, ο οποίος αποτελεί βασική συνιστώσα της εφαρμογής της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, έχει αντίκτυπο στις συνθήκες διαβίωσης στα ελληνικά ΚΥΤ.

Η Επιτροπή έχει παράσχει σημαντική χρηματοδότηση για την αύξηση της δυναμικότητας, την αναβάθμιση των υποδομών και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης [μεταξύ άλλων και για τους ασυνόδευτους ανηλίκους (ΑΑ)] και έχει ζητήσει επανειλημμένα να επιταχυνθούν οι διαδικασίες ασύλου, να αυξηθούν σε σημαντικό βαθμό και με βιώσιμο τρόπο οι επιστροφές στην Τουρκία και να αξιοποιούνται αποτελεσματικότερα τα υφιστάμενα κονδύλια. Επιπλέον, η Επιτροπή χορήγησε, και θα συνεχίσει να χορηγεί, όλους τους απαραίτητους πόρους για την κάλυψη των υποδομών και της αναβάθμισης των ΚΥΤ στην Ελλάδα και στήριξε τη μεταφορά των ευάλωτων αιτούντων από τα νησιά προς την ηπειρωτική Ελλάδα, καθώς και τη δημιουργία αυξημένης δυναμικότητας στην ηπειρωτική Ελλάδα. Ωστόσο, η ευθύνη για την εφαρμογή της διαδικασίας ασύλου εναπόκειται στις ελληνικές αρχές, και όχι στην Επιτροπή (βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο III).

Πλαίσιο 1 Οι ασυνόδετοι ανήλικοι στο ΚΥΤ της Σάμου

Η Επιτροπή συμερίζεται την εκτίμηση του Συνεδρίου όσον αφορά την κατάσταση των ΑΑ στη Σάμο και γενικότερα στην Ελλάδα. Η Επιτροπή έχει παράσχει σημαντικά κονδύλια και συνεχίζει να παρέχει πόρους για την επέκταση της δυναμικότητας των ελληνικών ΚΥΤ και για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ανηλίκων και των ευάλωτων αιτούντων, π.χ. μέσω της δημιουργίας και της επέκτασης ασφαλών ζωνών, καταλυμάτων στην ηπειρωτική Ελλάδα, εργασιών συντήρησης και αναβάθμισης στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, καθώς και μέσω της παροχής όλων των αναγκαίων μη επισιτιστικών ειδών. Ο διάλογος μεταξύ της Επιτροπής και των ελληνικών αρχών και οι προσπάθειες βελτίωσης της κατάστασης συνεχίζονται. Η Ελλάδα υπέβαλε στην Επιτροπή μια στρατηγική για τους ΑΑ, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία επικαιροποίησης. Η ευθύνη για την καθιέρωση βιώσιμου συστήματος για τους ΑΑ εναπόκειται στις ελληνικές αρχές, και όχι στην Επιτροπή (βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο III).

27 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, παρότι δεν είναι αρμόδια για τον συντονισμό περιστατικών έρευνας και διάσωσης (SAR) ή για τον καθορισμό του λιμένα αποβίβασης, έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια να παροτρύνει τα κράτη μέλη να ανταποκριθούν στην ανθρωπιστική επιταγή, γεγονός το οποίο, χάρη στον προδραστικό συντονισμό της, έχει αποφέρει απτή βελτίωση στην περιοχή όσον αφορά τη διευκόλυνση της αποβίβασης και την εξεύρεση λύσεων για τη διαδικασία οικειοθελούς κατανομής των αποβιβασθέντων μεταναστών, με ιδιαίτερη έμφαση στους ανηλίκους.

28 Λαμβάνοντας υπόψη τον εποχικό χαρακτήρα των αφίξεων και την ανάγκη οι τοποθετήσεις προσωπικού να αποτελούν αντικείμενο στρατηγικού εκ των προτέρων σχεδιασμού, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι οργανισμοί θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν περισσότερο ευέλικτοι στο πλαίσιο των αντίστοιχων εντολών τους ως προς τον τρόπο κάλυψης των αναγκών στην πρώτη γραμμή. Ωστόσο, ακόμη και σε περιόδους χαμηλών επιπέδων αφίξεων, εξακολουθεί να είναι αναγκαία η μόνιμη και τακτική επιτόπια παρουσία των οργανισμών, όπως κατέδειξε σαφώς η σειρά ad hoc αποβιβάσεων το καλοκαίρι του 2019. Επιπλέον, τα τρέχοντα επίπεδα τοποθέτησης προσωπικού του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) έχουν μειωθεί κατά περισσότερο από το ήμισυ σε σύγκριση με το 2016, έτος κατά το οποίο σημειώθηκε ρεκόρ αφίξεων στην Ιταλία.

Πλαίσιο 2 Τοποθέτηση εμπειρογνομόνων του Frontex σε ιταλικά κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης

Η μόνιμη παρουσία εμπειρογνομόνων στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης παραμένει απαραίτητη, δεδομένου του απρόβλεπτου χαρακτήρα των ροών (σε συνδυασμό με την εποχικότητά τους), όπως φαίνεται από ad hoc περιπτώσεις μετεγκατάστασης μετά τα γεγονότα των αποβιβάσεων του 2019. Επιπλέον, η ανακατανομή εμπειρογνομόνων, οι οποίοι ως επί το πλείστον παραχωρούνται από τα κράτη μέλη, είναι εξαιρετικά πολύπλοκη. Η Επιτροπή υποστηρίζει μια ευέλικτη προσέγγιση με συνδυασμό μόνιμων και κινητών ομάδων που μπορούν να καλύπτουν τις αποβιβάσεις στη νότια Ιταλία.

29 Η Επιτροπή συμμερίζεται την άποψη του ΕΕΣ και υπογραμμίζει ότι τα κράτη μέλη τα οποία παραχωρούν τους εμπειρογνώμονες αποφασίζουν ποια πρόσωπα τοποθετούνται καθώς και τη διάρκεια της τοποθέτησής τους.

30 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 29.

31 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την εκτίμηση του ΕΕΣ.

32 Όσον αφορά τα αριθμητικά στοιχεία που παρατίθενται στο γράφημα 4 για την κατηγορία 1, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι στη Eurodac επί του παρόντος δεν υπολογίζεται ο αριθμός των αιτούντων αλλά των αιτήσεων. Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία αφορούν το σύνολο της ΕΕ, και ως εκ τούτου περιλαμβάνουν όλες τις διαδρομές άφιξης και όλα τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, οι αποκλίσεις στα συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία μπορεί επίσης να εξηγούνται, για παράδειγμα, από τις καθυστερήσεις στη διαβίβαση δακτυλικών αποτυπωμάτων από πλευράς ορισμένων κρατών μελών για διάφορους λόγους που συνδέονται, μεταξύ άλλων, με τις μεθόδους λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων.

33 Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι από το 2015 έως τον Μάρτιο του 2016 σημειώθηκε μεγάλος αριθμός δευτερευουσών μετακινήσεων εντός της ΕΕ· κατά συνέπεια, η Επιτροπή πρότεινε την καθιέρωση της προσέγγισης των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης και προέτρεψε την Ιταλία και την Ελλάδα να καταρτίσουν χάρτες πορείας για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων ως προϋπόθεση για τη μετεγκατάσταση.

34 Η Επιτροπή παραπέμπει στο σημείο 32, σχετικά με την καταγραφή και τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων στην Ελλάδα και την Ιταλία, που αποτελεί χωριστό ζήτημα από τη λειτουργία των μεταφορών βάσει της διαδικασίας του Δουβλίνου.

36 Το ανώτατο όριο, που αρχικά ήταν 160 000 και έπειτα μειώθηκε σε 98 256 άτομα, ήταν αποτέλεσμα των εξελισσόμενων πολιτικών διαπραγματεύσεων και βασίστηκε στην ανάλυση των προβλεπόμενων μεταναστευτικών ροών σύμφωνα με τις τάσεις των αφίξεων, όπως φαίνεται στις αιτιολογικές σκέψεις των αποφάσεων του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση. Η Επιτροπή υπογραμμίζει τον εντυπωσιακό αντίκτυπο που είχε η Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας στη μείωση των ροών, καθώς άλλαξαν τα δεδομένα και μεταβλήθηκαν όλες οι προβλέψεις σχετικά με τις αφίξεις μέσω της διαδρομής της ανατολικής Μεσογείου.

37 Η Επιτροπή συμφωνεί ότι η ύπαρξη σαφούς κριτηρίου ώστε να καθίσταται δυνατή η ταχεία αξιολόγηση ήταν καίριας σημασίας για τη λειτουργία του προγράμματος μετεγκατάστασης. Το μέσο ποσοστό αναγνώρισης της τάξης του 75 % σε επίπεδο ΕΕ συνέβαλε στον καθορισμό ενός ενιαίου κριτηρίου για την ομάδα ατόμων τα οποία θεωρείται ότι «ενδεχομένως» χρήζουν διεθνούς προστασίας.

38 Το 96 % των αιτήσεων μετεγκατάστασης που εστάλησαν στα κράτη μέλη υποδοχής και στις συνδεδεμένες χώρες στο πλαίσιο των προσωρινών προγραμμάτων έκτακτης ανάγκης οδήγησαν όντως σε μετεγκατάσταση.

39 Η Επιτροπή τονίζει ότι αυτή η οικονομική στήριξη αφορούσε μόνο τη μετεγκατάσταση αιτούντων άσυλο.

41 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το 96 % των αιτήσεων μετεγκατάστασης που εστάλησαν στα κράτη μέλη υποδοχής και στις συνδεδεμένες χώρες στο πλαίσιο των προγραμμάτων μετεγκατάστασης οδήγησαν όντως σε μετεγκατάσταση.

Επιπλέον, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αποτελεσματικότητα του προγράμματος όπως έχει σχεδιαστεί από το Συμβούλιο μπορεί να μετρηθεί μόνον ως προς τους *δυναμικά επιλέξιμους* αιτούντες άσυλο.

Αυτό σημαίνει ότι αφορά μόνο:

i) αιτούντες άσυλο με ιθαγένεια με μέσο ποσοστό αναγνώρισης του δικαιώματος ασύλου στην ΕΕ 75 % ή υψηλότερο, και όχι όλους τους αιτούντες άσυλο.

ii) αιτούντες άσυλο που είναι πράγματι διαθέσιμοι προς καταγραφή στην Ιταλία και την Ελλάδα κατά τη διάρκεια της αντίστοιχης περιόδου αναφοράς, και όχι τον αριθμό των αφιχθέντων: οι περισσότεροι μετανάστες δεν ήθελαν να παραμείνουν στην Ελλάδα, αλλά συνέχισαν το ταξίδι τους από την Ελλάδα. Επίσης, ορισμένοι αιτούντες υπόκειντο σε μεταφορές σύμφωνα με τον κανονισμό του Δουβλίνου¹. Τέλος, τα άτομα που έφτασαν στην Ελλάδα μετά την έναρξη ισχύος της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας αποκλείστηκαν από το πρόγραμμα.

Με τα προγράμματα μετεγκατάστασης μειώθηκαν επιτυχώς οι πιέσεις που υφίσταντο τα συστήματα ασύλου της Ιταλίας και της Ελλάδας από σημαντικό ποσοστό των αιτήσεων ατόμων που σαφώς έχρηζαν προστασίας (και, συνεπώς, μετριάστηκαν επίσης οι μακροπρόθεσμες πιέσεις που συνδέονται με την ένταξη).

42 Η Επιτροπή επιθυμεί να επισημάνει ότι η περίοδος αναφοράς κατά την οποία εφαρμόστηκαν οι αποφάσεις για τη μετεγκατάσταση² συντομεύτηκε μετέπειτα στην πράξη

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιатύπωση).

² Απόφαση (ΕΕ) 2015/1523 του Συμβουλίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2015 και απόφαση (ΕΕ) 2015/1601 της 22ας Σεπτεμβρίου 2015, για τη θέσπιση προσωρινών μέτρων στον τομέα της διεθνούς προστασίας υπέρ της Ιταλίας και της Ελλάδας.

λόγω των αποτελεσμάτων της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας. Η Ελλάδα, ως δικαιούχος του προγράμματος, είχε τη δυνατότητα να αποφασίσει ποια άτομα θα πρότεινε προς μετεγκατάσταση και αποφάσισε να μην συμπεριλάβει όσους επιλέξιμους αιτούντες για μετεγκατάσταση έφτασαν μετά την έναρξη ισχύος της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας.

44 Η Επιτροπή παραπέμπει στην απάντησή της στο σημείο 41 σχετικά με τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος και με το ανώτατο όριο των 98 256 ατόμων που τέθηκε από το Συμβούλιο, ανεξαρτήτως του αριθμού των αφίξεων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το 96 % των αιτήσεων μετεγκατάστασης που εστάλησαν στα κράτη μέλη υποδοχής και στις συνδεδεμένες χώρες οδήγησαν όντως σε μετεγκατάσταση.

Ο σχεδιασμός των προγραμμάτων είχε προβλεφθεί εξ αρχής ώστε να αφορά μόνο τους αιτούντες άσυλο οι οποίοι έχρηζαν διεθνούς προστασίας και βρίσκονταν στην Ελλάδα και την Ιταλία κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου. Με την έγκριση της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, ο αριθμός των επιλέξιμων αιτούντων άσυλο μειώθηκε αισθητά.

45 Οι παράγοντες που επηρέασαν τον τελικό αριθμό των μετεγκατασταθέντων ήταν πολλοί, συμπεριλαμβανομένου του θετικού αντίκτυπου της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας στις προβλεπόμενες αφίξεις. Μετά την έναρξη ισχύος της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας, οι αιτούντες άσυλο υποχρεούνταν να παραμείνουν στην Ελλάδα και η μόνη επιλογή που είχαν για να μεταβούν σε άλλες χώρες της ΕΕ ήταν η μετεγκατάσταση. Η εκτεταμένη προκαταγραφή στην Ελλάδα συνέβαλε στην ταχύτερη πρόσβαση στη διαδικασία άσυλου. Χωρίς αυτήν, η μετεγκατάσταση θα είχε καθυστερήσει περισσότερο, αλλά δεν θα είχε επηρεαστεί η ομάδα των αιτούντων άσυλο που ήταν επιλέξιμοι για μετεγκατάσταση ούτε ο αριθμός εκείνων που μετεγκαταστάθηκαν τελικά. Σχεδόν όλοι οι επιλέξιμοι αιτούντες άσυλο μετεγκαταστάθηκαν.

Από την εκτεταμένη διαδικασία προκαταγραφής προέκυψε ότι την περίοδο εκείνη βρίσκονταν πολύ λιγότερα άτομα στην Ελλάδα και ότι η συντριπτική πλειονότητά τους είχαν μεταβεί σε άλλα κράτη μέλη.

Βλέπε επίσης απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 48.

46 Πολλοί μετανάστες επιθυμούσαν να επιλέξουν τη χώρα προορισμού τους, ιδίως όσο είχαν ακόμη τη δυνατότητα να ταξιδέψουν εκτός Ελλάδας. Παρότι η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ήταν δύσκολο να οργανωθεί η παροχή ενημέρωσης δεδομένου του εξαιρετικά υψηλού αριθμού των αφίξεων, επιθυμεί να τονίσει ότι από τον Μάρτιο του 2016 η παρεχόμενη ενημέρωση ήταν συστηματικότερη και περισσότερο στοχευμένη. Επιπλέον, η παροχή ενημέρωσης βελτιώθηκε και προσαρμόστηκε συγκεκριμένα σε κάθε ομάδα μεταναστών χάρη στον προσδιορισμό των εμποδίων και τη σημαντική βελτίωσή τους κατά την υλοποίηση.

47 Στην πραγματικότητα, όταν ξεκίνησε το πρόγραμμα, οι δεσμεύσεις ήταν περισσότερες από τους καταγεγραμμένους αιτούντες. Συνεπώς, όταν ξεκίνησε το πρόγραμμα, δεν υπήρχε αποτρεπτικός παράγοντας. Ομοίως, κατά την περίοδο κορύφωσης του προγράμματος (καλοκαίρι 2017), οι δεσμεύσεις ήταν περισσότερες από τους αιτούντες προς μετεγκατάσταση.

48 Κατά την αξιολόγηση των προσωρινών προγραμμάτων έκτακτης ανάγκης, η Επιτροπή θεωρεί απαραίτητο να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ i) του σχεδιασμού των προγραμμάτων, όπως αποφασίστηκε σε πολιτικό επίπεδο από το Συμβούλιο, και ii) της υλοποίησης των προγραμμάτων, η οποία ήταν πράγματι πολύ επιτυχής, καθώς μετεγκατάστηκαν συνολικά το 96 % των επιλέξιμων ατόμων, όπως εξηγείται στην έκθεση προόδου σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για τη Μετανάστευση της 16ης Μαΐου 2018.

Πλαίσιο 3 Επιχειρησιακές αδυναμίες στη διαδικασία μετεγκατάστασης

Ήταν αναμενόμενο να ανακύψουν επιχειρησιακά εμπόδια σε ένα σύστημα το οποίο ήταν εντελώς νέο και προοριζόταν για την αντιμετώπιση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Η Επιτροπή δημιούργησε πρωτόκολλα για την εφαρμογή των αποφάσεων, τα οποία υιοθετήθηκαν από τα κράτη μέλη, τους οργανισμούς της ΕΕ και τους διεθνείς οργανισμούς, για την αντιμετώπιση πολλών από τα επιχειρησιακά ζητήματα. Αυτό οδήγησε στην αισθητή επιτάχυνση της μετεγκατάστασης και της εφαρμογής, με αποτέλεσμα, κατά την περίοδο κορύφωσης του προγράμματος, να καταστεί δυνατή η μετεγκατάσταση 3 000 ατόμων σε διάστημα ενός μηνός (το πρόγραμμα ξεκίνησε με τη μετεγκατάσταση 87 ατόμων ανά μήνα).

Τα πρωτόκολλα αυτά χρησιμοποιούνται σήμερα, τηρουμένων των αναλογιών, για τις ad hoc εθελοντικές μετεγκαταστάσεις.

51 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι μόνο τέσσερα κράτη μέλη ανέφεραν υψηλό ποσοστό διαφυγής. Η πλειονότητα των μετεγκατασταθέντων αιτούντων παρέμειναν στη χώρα μετεγκατάστασης.

52 Η Επιτροπή παρακολουθούσε συνεχώς το πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης 15 εκθέσεων σχετικά με τη μετεγκατάσταση και την επανεγκατάσταση έως τον Μάιο του 2018 και, συνεπώς, δεν θεωρεί απαραίτητο να διενεργηθούν περαιτέρω αξιολογήσεις.

Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι στο γράφημα 7 παρουσιάζονται στοιχεία από τέσσερα μόνο κράτη μέλη (και ότι στα στοιχεία από την Εσθονία περιλαμβάνεται επίσης η επανεγκατάσταση).

58 Οι ανάγκες έχουν αλλάξει και αφορούν λιγότερο την ικανότητα πρώτης υποδοχής. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν επείγουσες ανάγκες λόγω των μεγάλων πιέσεων που ασκούνται στα συστήματα ασύλου. Οι ανάγκες αυτές συνίστανται στη δημιουργία μόνιμων συστημάτων φιλοξενίας στις περιπτώσεις που δεν υπήρχαν (σε επαρκή βαθμό), στη χάραξη νέων και συστηματικών στρατηγικών ένταξης και στην αύξηση των επιστροφών. Τα έργα στο πλαίσιο της βοήθειας έκτακτης ανάγκης στις περιοχές αυτές είναι πάντοτε δράσεις που πρέπει να ξεκινήσουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, μολονότι συμβάλλουν στη βελτίωση του συστήματος του κράτους μέλους σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επίπεδο, κάτι που συνάδει με τους στόχους του TAME και συντείνει στη βιωσιμότητα της παρεχόμενης χρηματοδότησης.

60 Στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή πρότεινε να συμπεριληφθεί η βοήθεια έκτακτης ανάγκης στο θεματικό μέσο που υπάγεται στο γενικό πλαίσιο ελέγχου και παρακολούθησης των μελλοντικών ταμείων.

Πλαίσιο 4 Παράδειγμα έργου χωρίς δείκτες εκροής και επακόλουθου

Για το έργο EMAS IT-1, οι υπεύθυνοι του έργου ακολούθησαν τις συστάσεις που διατύπωσε η επιτροπή αξιολόγησης και τις διαβίβασαν στην Ιταλία. Κατά την προετοιμασία του έργου, συζητήθηκε σε τοπικό επίπεδο μεταξύ των αρμόδιων ιταλικών αρχών και της ΓΔ HOME το ενδεχόμενο να συμπεριληφθούν σχετικοί δείκτες, πλην όμως οι ιταλικές αρχές ήταν ιδιαίτερα απρόθυμες να συμπεριλάβουν τους εν λόγω δείκτες.

Τελικά, κρίθηκε σημαντικότερο να προχωρήσει η υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης, ακόμη και ελλείψει ικανοποιητικών δεικτών εκροής, προκειμένου να διασφαλιστεί ο αντίκτυπος της δράσης, έστω και αν ο αντίκτυπος αυτός δεν θα μπορούσε να μετρηθεί αποτελεσματικά.

Κατά την υλοποίηση του έργου, η παρακολούθηση συνίσταται πρωτίστως στην εξέταση των εκθέσεων προόδου. Στο πλαίσιο αυτό, η ΓΔ HOME έχει τη δυνατότητα να διορθώσει την έλλειψη κατάλληλων δεικτών ζητώντας περαιτέρω διευκρινίσεις και σαφείς επιχειρησιακές πληροφορίες. Για το συγκεκριμένο έργο, η πρώτη έκθεση προόδου ελήφθη τον Μάιο του 2019. Η Επιτροπή πραγματοποιεί επίσης επισκέψεις παρακολούθησης για να ελέγχει τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο των έργων.

Γενικά, η Επιτροπή επέβλεπε επισταμένως την εξέλιξη των έργων στην πράξη, μεταξύ άλλων μέσω επιχειρησιακών επιτόπιων ελέγχων.

61 Η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δήλωση του ΕΕΣ ότι δεν διαπιστώθηκαν αλληλοεπικαλύψεις μεταξύ των έργων στο πλαίσιο της βοήθειας έκτακτης ανάγκης και των εθνικών προγραμμάτων ή της στήριξης της EASO και του Frontex.

62 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 58.

Πλαίσιο 5 Παραδείγματα στροφής της EMAS από την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης σε πιο μακροπρόθεσμη διαρθρωτική στήριξη

Για το έργο EMAS GR-2, όταν η Επιτροπή χορήγησε τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης, η αρμόδια αρχή εξακολουθούσε να μην είναι σε πλήρη λειτουργία και επιχειρησιακή ετοιμότητα και, συνεπώς, δεν ήταν δυνατό να πραγματοποιηθούν οι πληρωμές προκηματοδότησης στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος. Εφόσον το εθνικό πρόγραμμα δεν μπορούσε να εφαρμοστεί ώστε να συνδράμει στη βελτίωση της κατάστασης κρίσης στην περιοχή, η χορήγηση βοήθειας έκτακτης ανάγκης ήταν δεόντως αιτιολογημένη.

Για το έργο EMAS IT-1, η Επιτροπή θεωρεί ότι υπήρχε επείγουσα ανάγκη (επείγουσες και ειδικές ανάγκες για τις οποίες δεν υπήρχε διαθέσιμος συμπληρωματικός προϋπολογισμός στο πλαίσιο του TAME). Στο πλαίσιο της διαδικασίας ενδιάμεσης αξιολόγησης των εθνικών προγραμμάτων του 2017 και των χαρτών πορείας της Ιταλίας/Ελλάδας που υποβλήθηκαν το 2015, καθώς και βάσει των συστάσεων της Επιτροπής σχετικά με την επανέναρξη των μεταφορών στο πλαίσιο της διαδικασίας του Δουβλίνου στην περίπτωση της Ελλάδας, εντοπίστηκαν ορισμένες επείγουσες και ειδικές ανάγκες για τις οποίες δεν μπορούσε να διατεθεί συμπληρωματικός προϋπολογισμός για τα εθνικά προγράμματα του TAME.

Η ανάγκη αύξησης των ικανοτήτων εξοπλισμού και της διερμηνείας / διαπολιτισμικής μεσολάβησης στα τμήματα των Questure που διεκπεραιώνουν αιτήσεις ασύλου τέθηκε από τις ιταλικές αρχές στη ΓΔ HOME τον Νοέμβριο του 2017. Μόλις τον Ιούνιο του 2018, οπότε ανέλαβε καθήκοντα η νέα κυβέρνηση, υποβλήθηκε πρόταση έργου, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο εκτενών συζητήσεων. Οι παράγοντες αυτοί καθυστέρησαν την κατάρτιση και την οριστικοποίηση της αίτησης χρηματοδότησης για το έργο EMAS IT-1. Η αίτηση εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2018 και ακολούθησε η υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης τον Οκτώβριο του 2018. Το έργο είναι σε εξέλιξη. Η πρώτη έκθεση προόδου διαβιβάστηκε στη ΓΔ HOME τον Μάιο του 2019.

63 Η ύπαρξη δομημένου μηχανισμού με κλειδες κατανομής μεταξύ των χωρών δεν θα δώσει λύση στην κατάσταση της ύπαρξης έκτακτων αναγκών που υπερβαίνουν τον διαθέσιμο προϋπολογισμό, διότι οι ανάγκες αυτές μεταβάλλονται διαρκώς.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι υφιστάμενοι μηχανισμοί επαρκούν για τη δίκαιη κατανομή της βοήθειας έκτακτης ανάγκης μεταξύ των κρατών μελών. Η Επιτροπή επανεξετάζει συνεχώς τις ανάγκες, ιδίως των κρατών μελών που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπιστεί η ανεπάρκεια του διαθέσιμου προϋπολογισμού, όπως να τεθούν προτεραιότητες στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος, καθώς και μεταξύ των αιτήσεων για βοήθεια έκτακτης ανάγκης, ή να ζητηθεί η αύξηση του προϋπολογισμού.

64 Η Επιτροπή προσθέτει ότι, για το μελλοντικό ΠΔΠ, σκοπεύει να καθορίσει σειρά γενικών παραμέτρων για την κατανομή της βοήθειας έκτακτης ανάγκης στα κράτη μέλη.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να συμπεριλάβει τις εν λόγω γενικές παραμέτρους στα μελλοντικά προγράμματα εργασίας στο πλαίσιο του θεματικού μέσου των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων του επόμενου ΠΔΠ. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή εκτιμά ότι η συγκεκριμένη μεθοδολογία θα αρχίσει να χρησιμοποιείται στα μέσα του 2021.

Πλαίσιο 6 Παραδείγματα έργων της EMAS στο πλαίσιο του TAME τα οποία δεν πέτυχαν πλήρως τους στόχους τους

Όσον αφορά το έργο EMAS IT-3, η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι ένας ακόμη λόγος που εξηγεί το χαμηλότερο ποσοστό φιλοξενίας υποψηφίων για μετεγκατάσταση στα ειδικά κέντρα υποδοχής ατόμων προς μετεγκατάσταση που καλύπτονται από το έργο στο πλαίσιο της βοήθειας έκτακτης ανάγκης είναι ότι κάποια από τα εν λόγω εξειδικευμένα κέντρα φιλοξενούσαν ευάλωτους αιτούντες άσυλο με ειδικές ανάγκες, οι οποίοι ακριβώς για τον λόγο αυτόν δεν μπορούσαν να μεταφερθούν εύκολα σε άλλα κέντρα προκειμένου να ελευθερωθεί ο χώρος για τους υποψηφίους για μετεγκατάσταση.

68 Ο πολυετής στρατηγικός σχεδιασμός των εθνικών προγραμμάτων του TAME είναι άρτια διαρθρωμένος. Αυτό που επιδέχεται βελτίωση είναι οι μηχανισμοί μέσω των οποίων το εθνικό πρόγραμμα μπορεί να προσαρμόζεται ταχύτερα στις ραγδαία μεταβαλλόμενες ανάγκες που συνδέονται με τις μεταναστευτικές τάσεις και τις συνέπειες των πολιτικών αποφάσεων που λαμβάνουν οι εκάστοτε κυβερνήσεις.

69 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 68.

71 Δεδομένου ότι τα δύο έργα υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος του TAME, η Επιτροπή δεν ενεπλάκη στην επιλογή τους ούτε στην κατάρτιση των σχετικών συμφωνιών επιχορήγησης (οι οποίες υπογράφηκαν από την αρμόδια αρχή της Ιταλίας για το TAME και τους αντίστοιχους δικαιούχους των έργων), στο πλαίσιο των οποίων θα μπορούσε να έχει εντοπιστεί και αντιμετωπιστεί τυχόν γεωγραφική αλληλοεπικάλυψη.

72 Η Επιτροπή επιθυμεί να επισημάνει ότι η επιχειρησιακή στήριξη του Frontex για τα κράτη μέλη αφενός και τα εθνικά προγράμματα του TAME αφετέρου στηρίζουν το ίδιο είδος δραστηριοτήτων αναγκαστικής επιστροφής, αλλά με συμπληρωματικό τρόπο.

Η δυνατότητα οργάνωσης επιχειρήσεων επιστροφών με τη χρηματοδότηση των εθνικών προγραμμάτων του TAME παρέχει στα κράτη μέλη την απαραίτητη ευελιξία προκειμένου να πραγματοποιούν επιστροφές όταν και όπου ο οργανισμός δεν μπορεί να παράσχει στήριξη ή στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η συμμετοχή του δεν είναι απαραίτητη.

73 Σχετικά με τον λόγο της καθυστέρησης αυτής στην Ελλάδα, βλέπε την απάντηση της Επιτροπής στο πλαίσιο 5.

76 Η Επιτροπή επισημαίνει, ωστόσο, ότι ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2017/207 για τον καθορισμό του κοινού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ) εγκρίθηκε στις 3 Οκτωβρίου 2016. Περιλάμβανε τα ερωτήματα αξιολόγησης και για τα δύο ταμεία, καθώς και καταλόγους κοινών δεικτών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι ειδικές ανά ταμείο νομικές βάσεις περιλάμβαναν ήδη κοινούς δείκτες για τη μέτρηση των ειδικών στόχων, επομένως υπήρχε εξαρχής διαθέσιμο σύστημα, το οποίο και χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των επιδόσεων των εθνικών προγραμμάτων μέσω των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης.

77 Για τους δείκτες επακόλουθου και αντικτύπου, καθώς και για τους κοινούς δείκτες, οι οποίοι αποτελούν μέρος των εθνικών προγραμμάτων, η τιμή βάσης είχε οριστεί στο μηδέν, καθώς τα προγράμματα θεωρούνταν νέα, επομένως η συνεισφορά του ταμείου μπορούσε να μετρηθεί μεμονωμένα.

Η ευθύνη για τον καθορισμό τιμών-στόχου ανατέθηκε στα κράτη μέλη, ώστε να αποτυπώνονται οι εθνικές συνθήκες.

78 Στο επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή έχει προτείνει να συμπεριληφθεί η βοήθεια έκτακτης ανάγκης στο θεματικό μέσο και να υπάγεται στο γενικό πλαίσιο ελέγχου και παρακολούθησης των μελλοντικών ταμείων.

Στην πρόταση της Επιτροπής, το πλαίσιο επιδόσεων θα επανεξεταστεί και θα περιλαμβάνει τόσο δείκτες εκροής όσο και δείκτες αποτελεσμάτων. Θα τεθούν ορόσημα για τους δείκτες εκροής, ενώ επίσης καθορίζονται τιμές-στόχος για τους δείκτες εκροής και αποτελεσμάτων. Αυτό το στοιχείο είναι κοινό για όλα τα ταμεία υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης που καλύπτονται από τον κανονισμό περί κοινών διατάξεων. Η τιμή βάσης μπορεί να είναι μηδέν μόνο για τους δείκτες εκροής. Η βοήθεια έκτακτης ανάγκης μπορεί να υλοποιείται υπό οποιοδήποτε καθεστώς διαχείρισης. Εάν η βοήθεια έκτακτης ανάγκης υλοποιείται υπό

καθεστώς άμεσης διαχείρισης, θα χρησιμοποιείται επίσης το εν λόγω πλαίσιο παρακολούθησης.

79 Για να αντιμετωπίσει τους περιορισμούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 862/2007, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση τροποποίησης τον Μάιο του 2018. Στόχος της ήταν να καλυφθεί η ανάγκη για περισσότερο λεπτομερείς, συχνές και έγκαιρες στατιστικές για το άσυλο και τη διαχείριση της μετανάστευσης, ιδίως σχετικά με τους ασυνόδετους ανηλίκους και τις επιστροφές. Παρότι επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία στο πλαίσιο του τριμερούς διαλόγου στις 31 Ιανουαρίου 2019, ο συμβιβασμός δεν επιβεβαιώθηκε τελικά στην Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων (ΕΜΑ). Ορισμένα κράτη μέλη δεν ήταν πρόθυμα να συναινέσουν στον συμβιβασμό, υποστηρίζοντας ότι θα συνεπαγόταν και πάλι σημαντικό πρόσθετο φόρτο. Στις 16 Απριλίου 2019 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε την έκθεσή του σε πρώτη ανάγνωση. Οι διαπραγματεύσεις με το νέο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν προγραμματιστεί να ξεκινήσουν εκ νέου εντός του δεύτερου εξαμήνου του έτους.

80 Προκειμένου να περιοριστεί η πρόσθετη επιβάρυνση των κρατών μελών, η πρόταση της Επιτροπής [COM(2018) 307 final] επικεντρώθηκε στις σημαντικότερες βελτιώσεις που απαιτούνται. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις βασίζονταν σε μεγάλο βαθμό σε υφιστάμενες εθελοντικές συλλογές στοιχείων που αναπτύχθηκαν από κοινού με τις περισσότερες εθνικές αρχές και πραγματοποιήθηκαν από αυτές.

81 Παρ' όλα αυτά, η Eurostat συλλέγει μηνιαία στοιχεία σχετικά με τις εκκρεμείς αιτήσεις ασύλου. Σε αυτά περιλαμβάνεται ο αριθμός των ατόμων με αιτήσεις που εκκρεμούν σε όλους τους βαθμούς της διοικητικής και/ή της δικαστικής διαδικασίας.

Η ΕΑΣΟ υποβάλλει στοιχεία κάθε μήνα σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων που εκκρεμούν σε πρώτο βαθμό, κατανεμημένα ανά διάρκεια (< 6 μήνες και > 6 μήνες). Η συλλογή στοιχείων βελτιώνεται χάρη στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης και ετοιμότητας, στο οποίο τα συλλεγόμενα στοιχεία προέρχονται από τα κράτη μέλη.

82 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 80.

87 Κατά τον προγραμματισμό (διάλογο πολιτικής) και την έγκριση, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης, των εθνικών προγραμμάτων του ΤΑΜΕ, υπάρχει καθιερωμένη διαδικασία εσωτερικής διαβούλευσης στο πλαίσιο της ΓΔ HOME. Η εν λόγω διαδικασία περιλαμβάνει τη συμμετοχή των μονάδων πολιτικής, που είναι επίσης αρμόδιες για τις σχέσεις με τους οργανισμούς, στον διάλογο πολιτικής και στη διαδικασία έγκρισης, καθώς και τη διαβούλευση με αυτές. Όσον αφορά τις δραστηριότητες στην Ελλάδα και την Ιταλία για το 2019, η ΓΔ HOME έθεσε λεπτομερή ερωτήματα στην ΕΑΣΟ ώστε να διασφαλίσει, μεταξύ άλλων, τη συμπληρωματικότητα των δράσεων με τους πόρους του ΤΑΜΕ. Τέλος, με στόχο τον καλύτερο συντονισμό των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, η ΕΑΣΟ έχει κληθεί να συμμετάσχει στις μηνιαίες συνεδριάσεις της διευθύνουσας επιτροπής για το σχέδιο χρηματοδότησης του 2019, οι οποίες διεξάγονται στην Αθήνα και στο πλαίσιο των οποίων εξετάζεται επίσης η υλοποίηση του εθνικού προγράμματος.

Επιπλέον, η Επιτροπή αξιολογεί επίσης τα επιχειρησιακά σχέδια των οργανισμών προκειμένου να αποφεύγονται τυχόν αλληλοεπικαλύψεις με την EMAS ή με ειδικές δράσεις στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων.

89 Η Επιτροπή επιθυμεί να προσδιορίσει ότι οι δραστηριότητες της EASO στην Ελλάδα έχουν δύο πτυχές: στήριξη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, με σκοπό τη δημιουργία ενός συστήματος άρτιου και ανθεκτικού απέναντι σε κρίσεις, και παροχή επιχειρησιακής στήριξης, π.χ. εκτέλεση βασικών καθηκόντων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, στο πλαίσιο ενός δομημένου ενωσιακού συστήματος στήριξης για τη διαχείριση της μετανάστευσης, σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή της αλληλεγγύης [όπως αποτυπώνεται στην πρόταση για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (OEEA)]. Προς το παρόν, είναι σαφώς πρόωρο να εξεταστεί το ενδεχόμενο εξόδου της EASO από την Ελλάδα, δεδομένης της κατάστασης που επικρατεί στο εν λόγω κράτος μέλος πρώτης γραμμής. Ωστόσο, τα επιχειρησιακά σχέδια της EASO περιλαμβάνουν περαιτέρω μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων, τα οποία αποσκοπούν στην αύξηση της ανάληψης ευθύνης και της ανάπτυξης ικανοτήτων των ελληνικών αρχών.

92 Η Επιτροπή συμφωνεί με την εκτίμηση του ΕΕΣ και υπενθυμίζει ότι απευθύνει συνεχώς έκκληση στα κράτη μέλη για τον διορισμό εμπειρογνομώνων.

Πλαίσιο 7 Προβλήματα επιχειρησιακής φύσης με αντίκτυπο στη στήριξη που παρέχει η EASO στις διαδικασίες ασύλου στα ελληνικά νησιά

Η Επιτροπή συμφωνεί με τη συνολική εκτίμηση για τη χρονική περίοδο την οποία παρουσίασε το ΕΕΣ, η οποία συνάδει με τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στις τακτικές εκθέσεις της σχετικά με το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για τη Μετανάστευση. Η Επιτροπή έχει επισημάνει σε διάφορες περιστάσεις την ανάγκη για μια περισσότερο ομοιογενή προσέγγιση στις αξιολογήσεις ευαλωτότητας, και αυτό είχε ως αποτέλεσμα i) να δημιουργηθεί νέο πρότυπο και εγχειρίδιο το 2018, ii) να εκδώσει η Ελλάδα οδηγίες σχετικά με το θέμα αυτό τον Απρίλιο του 2019, και iii) η EASO και η ελληνική Υπηρεσία Ασύλου να συμφωνήσουν σχετικά με τροποποιήσεις των κοινών τυποποιημένων επιχειρησιακών διαδικασιών και ροών εργασιών τους τον Ιούνιο του 2019.

96 Παρότι αληθεύει ότι η στήριξη του Frontex για την επιστροφή και τα εθνικά προγράμματα του TAME στηρίζουν τον ίδιο τύπο δραστηριοτήτων αναγκαστικής επιστροφής, αυτό γίνεται με συμπληρωματικό τρόπο. Το σύστημα σχεδιάστηκε ώστε να παρέχει περιθώριο ευελιξίας, προκειμένου τα κράτη μέλη να μπορούν να επιλέξουν το σύστημα που τα εξυπηρετεί καλύτερα και να αυξήσουν τον αριθμό των επιστροφών, σύμφωνα με την πολιτική της ΕΕ για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των επιστροφών.

Η δυνατότητα διοργάνωσης επιχειρήσεων επιστροφών που χρηματοδοτούνται μέσω των εθνικών προγραμμάτων του TAME παρέχει στα κράτη μέλη την απαραίτητη ευελιξία προκειμένου να πραγματοποιούν επιστροφές όταν και όπου ο Frontex δεν μπορεί να προσφέρει στήριξη.

Ο Frontex αξιοποιεί πλήρως το δυναμικό του για παροχή συνδρομής σε δραστηριότητες σχετικές με την επιστροφή, χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ με ευέλικτο και συμπληρωματικό τρόπο.

Η αυξημένη στήριξη που χορηγεί ο Frontex παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ανακατευθύνουν τους διαθέσιμους πόρους στο πλαίσιο του TAME για την κάλυψη άλλων σχετικών αναγκών.

97 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 87 — παρόμοιες διαδικασίες εφαρμόζονται και στον Frontex.

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι κατά τον προγραμματισμό των δράσεων επιστροφής του TAME ζητείται η γνώμη του Frontex.

Κατά τον προγραμματισμό (διάλογο πολιτικής) και την έγκριση, συμπεριλαμβανομένης της αναθεώρησης, των εθνικών προγραμμάτων του TAME, υπάρχει καθιερωμένη διαδικασία εσωτερικής διαβούλευσης στο πλαίσιο της ΓΔ HOME. Η εν λόγω διαδικασία περιλαμβάνει τη συμμετοχή των μονάδων πολιτικής, που είναι επίσης αρμόδιες για τις σχέσεις με τους οργανισμούς, στον διάλογο πολιτικής και στη διαδικασία έγκρισης, καθώς και τη διαβούλευση με αυτές.

Επιπλέον, το κράτος μέλος είναι υποχρεωμένο να διαθέτει τους κατάλληλους μηχανισμούς για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των διαφόρων εργαλείων και πηγών χρηματοδότησης. Στην περίπτωση της Ελλάδας, η Ελληνική Αστυνομία είναι ο δικαιούχος των εργαλείων τόσο του TAME όσο και του Frontex και είναι αρμόδια για τον συντονισμό της συμπληρωματικής στήριξης των δύο εργαλείων.

105 Η Επιτροπή συμμερίζεται την εκτίμηση του ΕΕΣ και επισημαίνει ότι έχει ζητήσει επανειλημμένα από την Ελλάδα να υιοθετήσει περισσότερο στρατηγική προσέγγιση για το άσυλο και γενικότερα για τη διαχείριση της μετανάστευσης κάνοντας χρήση όλων των δυνατοτήτων που προβλέπονται βάσει του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου. Επιπλέον, η Επιτροπή συνεχίζει να στηρίζει την ελληνική Υπηρεσία Ασύλου μέσω της EMAS.

Πλαίσιο 9 Έλλειψη χώρου εργασίας στην ελληνική Υπηρεσία Ασύλου

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι υπάρχουν και άλλες διαθέσιμες επιλογές (π.χ. διπλές βάρδιες και αυξημένη παραγωγικότητα μέσω περισσότερο στρατηγικής προσέγγισης). Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι συνεχίζει να στηρίζει την ελληνική Υπηρεσία Ασύλου μέσω της EMAS και, στο πλαίσιο της στήριξης αυτής, έχει ζητήσει από την ελληνική Υπηρεσία Ασύλου, σε συνεργασία με την EASO, να παρουσιάσει σχέδιο για τη σημαντική μείωση των εκκρεμών υποθέσεων κατά την επόμενη διετία.

107 Η Επιτροπή σημειώνει ότι, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, η κύρια ευθύνη για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου βαρύνει την πρώτη χώρα εισόδου στην ΕΕ· αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίον η EASO και η Επιτροπή παρέχουν στην Ελλάδα αυξημένη στήριξη, μεταξύ άλλων οικονομική, επιχειρησιακή και τεχνική στήριξη.

108 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχει χορηγήσει εκτεταμένη χρηματοδότηση για τη στήριξη των διαδικασιών ασύλου στα ελληνικά νησιά.

Πλαίσιο 10 Ζητήματα που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα της ταχείας διαδικασίας στα σύνορα

Η Επιτροπή επισημαίνει ότι έχει χρηματοδοτήσει την τοποθέτηση ιατρών σε όλα τα νησιά όπου υπάρχουν ΚΥΤ.

114 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι πρόσφατα η EASO και η ελληνική Υπηρεσία Ασύλου τροποποίησαν τις τυποποιημένες επιχειρησιακές διαδικασίες τους για να θέσουν σε εφαρμογή ένα αποτελεσματικότερο σύστημα για τις αξιολογήσεις ευαλωτότητας.

135 Η δυνατότητα των εθνικών αρχών να αναγνωρίζουν αμοιβαία τις αποφάσεις επιστροφής που έχουν εκδοθεί από άλλο κράτος μέλος υφίσταται από το 2001, δυνάμει της οδηγίας 2001/40/ΕΚ. Ωστόσο, η έλλειψη μέσων για τη διασφάλιση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις αποφάσεις επιστροφής που εκδίδονται καθιστά δύσκολη την εφαρμογή της στην πράξη.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/1860, της 28ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών θα διευκολύνει την πρακτική εφαρμογή των κανόνων για την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων επιστροφής.

Ο εν λόγω κανονισμός άρχισε να ισχύει τον Δεκέμβριο του 2018 και θα εφαρμοστεί όταν θα έχουν ολοκληρωθεί τα απαραίτητα τεχνικά στάδια. Το αργότερο στις 28 Δεκεμβρίου 2021, η Επιτροπή θα εκδώσει απόφαση που θα ορίζει την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του SIS για αυτόν τον σκοπό.

142 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι από τον Σεπτέμβριο του 2019 εφαρμόζεται στην Ελλάδα νέο τριετές πρόγραμμα AVRR στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων του TAME.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

146 Η σημαντική οικονομική και επιχειρησιακή ενωσιακή στήριξη που παρέχεται από την Επιτροπή και τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ έχει αποφέρει αισθητή βελτίωση. Χωρίς τη στήριξη αυτή, η κατάσταση που επικρατεί επιτόπου στις χώρες της πρώτης γραμμής, ιδίως στην Ιταλία και την Ελλάδα, θα ήταν ακόμη δυσκολότερη. Κατά την εξέταση αυτής της στήριξης της ΕΕ, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η τελική νομική και πολιτική ευθύνη για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στα εδάφη της Ιταλίας και της Ελλάδας εναπόκειται αποκλειστικά στις ιταλικές και τις ελληνικές αρχές. Ούτε η Επιτροπή ούτε οι οργανισμοί της ΕΕ έχουν εκτελεστικές εξουσίες στα κράτη μέλη και δεν θα μπορούσαν να υποκαταστήσουν τις ελληνικές ή τις ιταλικές αρχές στα καθήκοντά τους και όσον αφορά τις αδυναμίες των εθνικών τους διαδικασιών ασύλου ή επιστροφής.

147 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 23.

148 Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι η υλοποίηση των συστάσεων εναπόκειται στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη τα οποία παραχωρούν τους εμπειρογνώμονες αποφασίζουν ποια πρόσωπα τοποθετούνται καθώς και τη διάρκεια της τοποθέτησής τους με βάση το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο.

Όσον αφορά τις τοποθετήσεις προσωπικού του Frontex, η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι η μόνιμη παρουσία στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης παραμένει απαραίτητη, δεδομένου του απρόβλεπτου χαρακτήρα των ροών (σε συνδυασμό με την εποχικότητά τους), όπως φαίνεται από ad hoc περιπτώσεις μετεγκατάστασης μετά τα γεγονότα των αποβιβάσεων του 2019. Επιπλέον, η ανακατανομή εμπειρογνομένων, οι οποίοι

ως επί το πλείστον παραχωρούνται από τα κράτη μέλη, είναι εξαιρετικά πολύπλοκη. Η Επιτροπή υποστηρίζει μια ευέλικτη προσέγγιση με συνδυασμό μόνιμων και κινητών ομάδων που μπορούν να καλύπτουν τις αποβιβάσεις στη νότια Ιταλία.

150 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 36, 41, 44 και 48.

Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει ότι τα προσωρινά προγράμματα μετεγκατάστασης έχουν εφαρμοστεί με πολύ μεγάλη επιτυχία.

Σε κάθε περίπτωση είχαν σχεδιαστεί για τη μετεγκατάσταση περιορισμένου μόνο αριθμού αιτούντων άσυλο που έχριζαν διεθνούς προστασίας από την Ελλάδα και την Ιταλία, σε αντιδιαστολή με τον συνολικό αριθμό των αφίξεων στα εν λόγω κράτη μέλη, οι οποίες, κυρίως στην Ιταλία, αφορούσαν ως επί το πλείστον μετανάστες με ιθαγένειες που δεν ήταν επιλέξιμες για μετεγκατάσταση.

151 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στα σημεία 48 και 150.

152 Στην έκθεση προόδου της σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για τη Μετανάστευση, της 16ης Μαΐου 2018, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το 96 % των επιλέξιμων ατόμων για μετεγκατάσταση (δηλαδή των αιτούντων άσυλο που υπάγονταν στην αρμοδιότητα της Ιταλίας ή της Ελλάδας, είχαν μία από τις επιλέξιμες ιθαγένειες για μετεγκατάσταση, ήταν καταγεγραμμένοι για μετεγκατάσταση και δεν αποτελούσαν απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια) όντως μετεγκαταστάθηκαν. Όσοι αποκλείστηκαν για λόγους δημόσιας τάξης ή εθνικής ασφάλειας δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, καθώς στην πραγματικότητα δεν πληρούσαν τα κριτήρια επιλεξιμότητας των αποφάσεων.

Η Επιτροπή δεν έχει παρακολουθήσει συγκεκριμένα την κατάσταση στα κράτη μέλη μετεγκατάστασης.

Σύσταση 1 – Αξιοποίηση των διδαγμάτων που αντλήθηκαν και της πείρας που αποκομίστηκε σε ενδεχόμενους μελλοντικούς μηχανισμούς εθελοντικής μετεγκατάστασης

Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

153 Στο επόμενο ΠΔΠ, η Επιτροπή έχει προτείνει να συμπεριληφθεί η βοήθεια έκτακτης ανάγκης στο θεματικό μέσο που υπάγεται στο γενικό πλαίσιο ελέγχου και παρακολούθησης των μελλοντικών ταμείων.

154 Δύο έργα στο πλαίσιο της EMAS ήταν ακόμη σε εξέλιξη κατά τον χρόνο του ελέγχου.

155 Ο πολυετής στρατηγικός σχεδιασμός των εθνικών προγραμμάτων του TAME είναι άρτια διαρθρωμένος. Αυτό που επιδέχεται βελτίωση είναι οι μηχανισμοί μέσω των οποίων τα εθνικά προγράμματα μπορούν να προσαρμόζονται ταχύτερα στις ραγδαία μεταβαλλόμενες ανάγκες που συνδέονται με τις μεταναστευτικές τάσεις και τις συνέπειες των πολιτικών αποφάσεων που λαμβάνουν οι εκάστοτε κυβερνήσεις.

Από το 2017 η Επιτροπή διεξάγει, σε συνεργασία με την Ελλάδα, σφαιρική διαδικασία εκτιμήσεων αναγκών και χρηματοδοτικού σχεδιασμού. Οι ελληνικές αρχές υποβάλλουν ετήσιο σχέδιο χρηματοδότησης το οποίο αποτελεί αντικείμενο τακτικής παρακολούθησης και επανεξέτασης μέσω διευθύνουσας επιτροπής στην οποία συμμετέχουν τα αρμόδια ελληνικά υπουργεία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η EASO (βλέπε επίσης απάντηση της Επιτροπής στο σημείο 68).

157 Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2017/207 της Επιτροπής για τον καθορισμό του κοινού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης (ΚΠΠΑ) εγκρίθηκε στις 3 Οκτωβρίου 2016. Περιλάμβανε τα ερωτήματα αξιολόγησης και για τα δύο ταμεία, καθώς και καταλόγους κοινών δεικτών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι ειδικές ανά ταμείο νομικές βάσεις ήδη περιλάμβαναν κοινούς δείκτες για τη μέτρηση των ειδικών στόχων, επομένως υπήρχε εξαρχής διαθέσιμο σύστημα.

Σύσταση 2 – Ενίσχυση της διαχείρισης της βοήθειας έκτακτης ανάγκης (EMAS) και των εθνικών προγραμμάτων του TAME

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Για το μελλοντικό ΠΔΠ, η Επιτροπή σκοπεύει να καθορίσει σειρά γενικών παραμέτρων για την κατανομή της βοήθειας έκτακτης ανάγκης στα κράτη μέλη.

Η Επιτροπή προτίθεται να συμπεριλάβει τις εν λόγω γενικές παραμέτρους στα μελλοντικά προγράμματα εργασίας στο πλαίσιο του θεματικού μέσου των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων του επόμενου ΠΔΠ.

β) Πρώτη περίπτωση: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση και θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια απαιτώντας από τους εταίρους υλοποίησης και τα κράτη μέλη να συμπεριλαμβάνουν δείκτες RACER με κατάλληλες τιμές-στόχο και τιμές βάσης σε κάθε αίτηση για βοήθεια έκτακτης ανάγκης. Ωστόσο, θα υπάρχουν πάντοτε περιπτώσεις στις οποίες ο καθορισμός δεικτών προϋποθέτει μακρά διαδικασία προβληματισμού ή στις οποίες είναι υπερβολικά πολύπλοκη η πρόβλεψη των τιμών-στόχου ή η εκτίμηση της τιμής βάσης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί παρ' όλα αυτά να χρειαστεί να δεχτεί περιορισμένους δείκτες ή την απουσία τιμών-στόχου λόγω της επείγουσας ανάγκης να χορηγηθεί οικονομική στήριξη. Για να μετριάσει τις επιπτώσεις της κατάστασης αυτής, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τα έργα προκειμένου να συνδράμει τα κράτη μέλη ώστε να μεγιστοποιήσουν τις πραγματικές εκροές και τα επακόλουθα στην περιοχή.

Επομένως, η Επιτροπή δεν θα σταματήσει να επιχορηγεί τα έργα της EMAS μόνο και μόνο λόγω της ανεπάρκειας των δεικτών, καθώς στηρίζεται επίσης στο σταθερό της πλαίσιο παρακολούθησης και ελέγχου για να διασφαλίζει την επίτευξη των εκροών στην περιοχή.

β) Δεύτερη περίπτωση: Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Αυτό θα γίνει στο πλαίσιο της εκ των υστέρων αξιολόγησης που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 514/2014.

β) Τρίτη περίπτωση: Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση. Έχει ήδη συμπεριλάβει στην πρόταση για το TAME δείκτες εκροής και αποτελεσμάτων για την περίοδο 2021-2027, οι

οποίοι καλύπτουν τόσο τα εθνικά προγράμματα όσο και τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης με δείκτες που περιλαμβάνουν τιμές βάσης και τιμές-στόχο.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Όσον αφορά τα επιχειρησιακά σχέδια της EASO για το 2020 για την Ελλάδα και την Ιταλία, οι συζητήσεις μεταξύ της ΓΔ HOME και της EASO ξεκίνησαν ήδη τον Ιούνιο του 2019 προκειμένου να διασφαλιστούν συνέργειες με τις εν εξελίξει και τις προγραμματισμένες δράσεις στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων και της EMAS. Επιπλέον, στην περίπτωση της Ιταλίας, τα ετήσια επιχειρησιακά σχέδια της EASO καταρτίζονται από την EASO σε στενή συνεργασία με το τμήμα του ιταλικού Υπουργείου Εσωτερικών που εποπτεύει την αρμόδια αρχή της Ιταλίας για το TAME· με τον τρόπο αυτό διευκολύνονται οι συνέργειες με τα εθνικά προγράμματα.

159 Βλέπε απάντηση της Επιτροπής στο πλαίσιο 7, καθώς και σχετικά με την τοποθέτηση εθνικών εμπειρογνομώνων στα σημεία 29-30.

160 Η στήριξη του Frontex για την επιστροφή αφενός και τα εθνικά προγράμματα του TAME αφετέρου στηρίζουν το ίδιο είδος δραστηριοτήτων αναγκαστικής επιστροφής, αλλά με συμπληρωματικό τρόπο. Η δυνατότητα διοργάνωσης επιχειρήσεων επιστροφών που χρηματοδοτούνται μέσω των εθνικών προγραμμάτων του TAME παρέχει στα κράτη μέλη την απαραίτητη ευελιξία προκειμένου να πραγματοποιούν επιστροφές όταν και όπου ο Οργανισμός δεν μπορεί να προσφέρει στήριξη.

Σύσταση 5 – Ενίσχυση της διαχείρισης των εθνικών συστημάτων ασύλου

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση. Η Επιτροπή δεσμεύεται πλήρως να στηρίζει τις ελληνικές αρχές ώστε να εκκαθαρίσουν τις εκκρεμείς υποθέσεις που συσσωρεύονται σε πρώτο βαθμό.

Η Επιτροπή τονίζει ότι i) πρέπει να επιλυθούν ορισμένα ζητήματα από τις ελληνικές αρχές, ώστε η Επιτροπή και η EASO να μπορέσουν να αυξήσουν τη στήριξή τους προς την ελληνική Υπηρεσία Ασύλου (βλέπε πλαίσιο 7 ανωτέρω) και ii) ότι η λήψη αποφάσεων σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου (δηλαδή ουσιαστικά η μείωση των συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων) αποτελεί αρμοδιότητα του κράτους μέλους.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση. Η Επιτροπή δεσμεύεται πλήρως να στηρίζει τις αρχές προσφυγών στην Ελλάδα.

Η Επιτροπή τονίζει ότι i) η οργάνωση του νομικού συστήματος στην Ελλάδα αποτελεί αρμοδιότητα των εθνικών αρχών και ii) η EASO ήδη παρέχει στήριξη στις αρχές προσφυγών τοποθετώντας εισηγητές (που δεν συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων).

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση. Η Επιτροπή τονίζει ότι η υλοποίησή της εξαρτάται από την τελική έκβαση των νομοθετικών διαδικασιών που εκκρεμούν προς το παρόν όσον αφορά σχετικές πράξεις που βρίσκονται σε στάδιο διοργανικών διαπραγματεύσεων: αυτές είναι η πρόταση της Επιτροπής του 2018 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 862/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, περί κοινοτικών στατιστικών για τη μετανάστευση και τη διεθνή

προστασία (COM(2018) 307 final), καθώς και η πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (COM(2018) 633 final).

Σύσταση 6 – Περαιτέρω στήριξη των εθνικών διαδικασιών επιστροφής

α) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η Επιτροπή δεσμεύεται πλήρως να στηρίξει περαιτέρω τις ελληνικές και τις ιταλικές αρχές ώστε να αντιμετωπίσουν τα αίτια των χαμηλών ποσοστών επιστροφών. Η Επιτροπή έχει ήδη εφαρμόσει τα μέτρα που έχει τη δυνατότητα να λάβει σύμφωνα με την εντολή της, τα οποία πρέπει να υλοποιηθούν από τις ελληνικές και τις ιταλικές αρχές.

β) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

Η Επιτροπή, στο πλαίσιο συνολικών εταιρικών σχέσεων με τρίτες χώρες, θα εξετάσει πώς μπορεί να αξιοποιήσει αποτελεσματικά τις πολιτικές και τα εργαλεία της με συνεκτικό τρόπο, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας σχετικά με την επιστροφή και την επανεισδοχή, και θα καταβάλει προσπάθειες για να αυξήσει την επιρροή της έναντι τρίτων χωρών. Τον Φεβρουάριο του 2020 θα αρχίσει να ισχύει ο νέος κώδικας θεωρήσεων, με ειδική διάταξη που προβλέπει τη δυνατότητα επιβολής περιορισμών όσον αφορά τις θεωρήσεις σε χώρες εκτός ΕΕ οι οποίες δεν συνεργάζονται στον τομέα της επανεισδοχής.

Επιπλέον, όσον αφορά τη διαπραγμάτευση του πλαισίου που θα διαδεχθεί τη συμφωνία του Κοτονού, η Επιτροπή έχει λάβει εντολή από τα κράτη μέλη να διασφαλίσει ότι στη μελλοντική συμφωνία θα συμπεριληφθούν πιο συγκεκριμένες διατάξεις σχετικά με την επανεισδοχή.

γ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη σύσταση.

δ) Η Επιτροπή αποδέχεται τη συγκεκριμένη σύσταση.

Η Επιτροπή τονίζει ότι η πρωταρχική ευθύνη για τη συλλογή δεδομένων εναπόκειται στα κράτη μέλη.